

A GUBERÁLÓ MEG A MACKÓ

Végre! Végre eljött a nap, melyet olyan türelmetlenül, olyan szívszorongva vártam. Eloszlottak a komor fekete felhők, elolvadt az utolsó hókupac, és a bolondul süvítő, dermesztő szél is alábbhagyott. Most már érdemes kibújni a kuckómból, most már talán megéri a fáradságot az egész napi gyaloglás, talán már érdemes lesz hátamra dobni a téli hónapokon kifoltozott, rendbe hozott zsákokat. Nyolc darab áll készenlétben, minden eshetőségre készen, mert ha nem is tömöm meg mindet, ha csak négy-ötre valót guberálok össze egy nap alatt, az a néhány zsák jó, ha tartalékban áll: soha nem lehet tudni nem jön-e be valami rendkívüli fogás.

A téli hónapokban eleget henyéltem romos szobámban. Csak nagynéha indulhattam portyára, mert ki az ördög bírta megközelíteni a félméteres hófallal körülbástyázott kannasorokat, melyekből különben is alig tudtam valamit kihalászni, úgy meg voltak tömve azzal a kiállhatatlan hamuval. Ahogy belefúrtam karomat a puha tömegbe, egyszeribe tele lett orrom, szám az undorító porral, ha meg a szél fúj — az pedig éppen eleget fúj — egész hamufelhő kerekedett, melytől valósággal elvakultam. Meg mindig akadt egy kis okos az emeletről, aki rám rivallt, hogy kotródjak a pokolba, ne szórjam szét azt az átkozott hamut. Mintha nem lett volna amúgy is elég szemét és rendetlenség a környékén. Mintha a drágalátos nagyságák jómaguk is nem dobálták volna szemetüket a kannák mellé, mivelhogy fázott a hátsó fertályuk és nem akaródzott nekik a fagyos kannafedeleket nyitogatni.

Na, nem mintha ezért panaszkodnék, hiszen ezek a kupacok jelentették számomra a könnyű zsákmány egyetlen forrását, én bizony nem is bánnám, ha legalább a télvíz idejére használaton kívül helyeznék a mély és nehezen hozzáférhető szemeteskannákat. De csak addig, míg dühöng a tél, míg sok hamut hátrahagyó rossz szénnel fűt a nép.

De ezen túl vagyok végre. Felhúzó a tél elején talált lyukas gumicsizmát, beöltözök a jobbik ruhámba, melyre csak mindössze néhány kisebb foltott öltöttem a kényszerpihenés napjaiban és tessék, már indulok is a Huzatok utcája felé.

Nagy utca a Huzatok utcája, ezt is én kereszteltem el, valódi nevét nem tudom, de nem is érdekel. Viskómtól alig öt percnyi járás a vége, akkora házak épültek benne, hogy az én szülőfalum fele is elférne egybe, száz meg száz kanna szemét meg hulladék, amennyit csak a szíved kíván. Pénzes egy népség lakhatja, mert amit ők ott néha ki-dobnak, azt egy rendes szegényember féltett kincsként őrizné kamrájában. De ha nem ilyenek volnának, miből élnék én? Szénbehordás? Fene nehéz munka, nyakig szutykos lesz tőle az ember, és nem győzi

a piszkot drága szappannal lemosni. Trógerolás? Az még megtenné, van utas, cuccos talusi kofa elég. De a pirossapkás, targoncás éhenkórászok egykettőre elmarják az embert. És ha nem tágit, hát ellátják a baját. Még az asszonyok is segítenek, hiszen az elmúlt tavasszal jól megkarmolt egy fiatal bestia. Csak úgy dőlt belőle a cefreszag. Vesződjön velük a ménkü, asszonyméppel nem verekszem.

Jó kis dolog a guberálás, hallgatok is róla, nehogy mások is rákapjanak, mert így is elegen vagyunk. Például a bolondos Jani, aki szegény másnak húzza a targoncát egy kis borraalóért, aztán a Pucok házaspár. Az asszony megy előre, kinézi a jó helyeket, az ember utána zsákkal, megszedi magát, az asszony megy tovább, és csak int, hogy érdemes-e beállni, vagy nem. Itt van aztán a széllébelelt Nemcsev Jóska, aki azelőtt a piacon működött, de megúnta a kofák zsugoriságát, aztán nemrégén kapott a mesterségre. S a fellábú Csingó, aki a koldulás mellett kontárkodik a szemétdombon, de akad néhány futó jöttment is, akiknek van valami munkájuk és csak vasárnaponként pofátlankodnak közénk, hogy összeszedjék, amit mi, rendes guberálók néha elhagyunk.

Persze, utánam nemigen találnak valami érdekeseget. Az én szemem ritkán véti el a valamirevaló darabokat.

Na de már itt is vagyok ennél a bádognalotánál. Sokszor elnézem, hogy nem dől össze, amikor nem is látott se habarcsot, se gerendát, se szőget. Széllal lehet bélelve, annyi bizonyos. Azt a fűzfányfűtyülőjét, itt nemrég jártak az autós szemetesek, ebből ma nem sokat kaparászok a zsák mélyére. De az első kannát mégis ki kell nyitni, olyan a babona: kihagyom, elhagy a szerencse.

Szóval, az első kanna. Belerugok. Kong. Üres? Talán mégsem, valami megcsörrent. Lássuk csak... Hopp, egy csülök. Telhetetlen társaságé lehetett; egy teljesen ép, de alaposan lerágott csülök. Egy árva szelet húst sem hagytak rajta. Nem volt türelmük kivárni a húsvétot, pedig már nyakunkon az ünnep.

Nyilván bablevesbe dobták az utolsó kaparékot, ebből viszont a kutyám se kaphat egy jó falatot, olyan csupasz. Azért első fogásnak jó. Kisebbik zsák előre, tátsd ki a szád, és nyelj. Ez az első falat, jó enyvét főznek majd belőle. Van még valami? Fúj, porszívó üledék, úri kutya piszka.

Gyerünk tovább, a *másodikhoz*. Rúgás; kong, nem csörren semmi. De azért kinyitjuk ám, könnyelműek nem leszünk. Ez az, újság. Kicsit gyűrött, amabba valaki cipőjét törölte. Hát elég pofátlan. Minek akkor a cipőkefe? Lám, egy képeslap és csak kéthetes. A nő a címlapon valamivel régibb, de meg kell hagyni, szemrevaló. Fene nagy igénye lehet az úrnak, aki kidobta. Vagy a felesége tette a szemetesbe, hogy férjcskéje el ne veszítse szeme világát. Az asszonyok már ilyenek, sajnálják az embertől ezt a kevés szórakozást, pedig egy asszonyt mégsem nézhet egy egy életen át, még ha feszt pucéron is szaladgálna előtte. Ohó, itt a belsejében még szebb anyus mutogatja magát. Ez már valami, ezt a falra teszem, mert nálam se asszony, se gyerek. Most aztán azt aggatok arra a máló falra, ami jólesik. Fele már be van fed-

ve, a másik se legyen meztelen. Elég piszkos és repedezett, ideje ilyen jófajta szépségekkel betapasztani. A többi közönséges újság. Nagy zsák: száját kitátani, máris nem üres a bendőd.

Sovány a termés, sovány, gyerünk tovább. A *harmadik kanna* lyukas, használaton kívül áll, azért tiszteletből belerúgok. Nocsak, még majd szétesik aztán rám rivallnak a tisztelt lakók.

A *negyedik kannának* díszrúgás. Itt már lesz valami. Hopplá, egy elszakadt ciha, még tollas is, ezt nem szeretem, mert a pihék mind a ruhámra tapadnak, és az igazán neveltséges. Rendes ember nem jár tollasan az utcán, mert még cigánynak nézik... Harmadik zsák... Micsoda, csak kettőt hoztam, nem számítottam nagyobb választékra. Gyerünk, cihácska, a papír tetejébe, fedd be a hölgyike gömbölyű hátulsó részét, meg ne fázzon szegényke. Na nézd, de jól megy a sora ökegyelmességének: egy mackó a szemétben. Sárga mackó, szeme kettő van, sír is, füle is van... Csak a bal lába hiányzik. Mackó bal láb nélkül — ez a muris. A nyamvadt kölykének nem kell a féllábú mackó, bezzeg az én fiamnak... hülyeség, az én fiam lehet már vagy húszesztendős, és utoljára öt éves korában láttam. Mindegy, egy napon megjelenhet, úgy szokott az lenni. Kíváncsi lesz igazi édesapjára, és akkor megkérdezem tőle, hogy: »Na fiam, van-e már gyerek?« »Van«, feleli majd... És akkor majd előszedem a papírba csomagolt sárga mackót és a kezébe nyomom. »Itt van, ezt neki vettem«. Ja, egy lábú mackót talán el sem fogad majd, hiszen bizonyára kivakaródzott a gyerek. Sebaj. Van kacatom elég, csinállok egy lábat és hozzádrótozom. És akkor már igazi ajándék lesz. Zsákba... nem... a belső zsebembe csúsztatom... így... lement a bélés aljáig, mert a zseb elszakadt. Sajnos a bélés varrása is... de nini, csak a láb kandikál kifelé, a többi fennakadt.

Gyerünk tovább!

Egye fene, az *ötödik kannába* éppen most szórták bele vagy akónyi hamut. Fázós és tékozló népség lehet, ha még mindig tüzel, hiszen a fák már régen kirügyeztek.

Lássuk a következő épületet. Rendetlen egy fajzat lakhatja, akármilyen bolond nagy csipkefüggönyök is díszítik az ablakokat. Itt is kanna, ott is kanna, itt is szemét, meg ottan is egy kupac. Csak fölösleges munkát adnak az embernek, ahelyett, hogy egy helyre raknának szép sorjába mindent.

Lássuk a következőt, a *hatodikat*.

Ohó, ez meg mi? Patkány az ebadta, jól meghízott patkányuraság. Persze elzabáltad előlem a legjobb falatokat, nem csoda, ha tehetetlenül ugrálsz a mély kanna oldalán. Na várj, most rám szaladtál, tőlem nem menekülsz, ez már szentigaz. Hopp, gyere csak... Na ugorj még egyet, bestia, ne várd, hogy kifordítsalak. Ez az, megvagy, randa féreg, ugrálhatsz, ahogy jólesik, na még egyet a kanna tetejéhez. Ez kész, most lássuk, mit lakmározott. Konzervmaradék... kicsit penészes, jó lesz a kutyának... kenyér, jókora kenyér, meg kalácsmaradékok. Első zsákot kinyitni. Kész... Mehetünk.

»Na maga meg mit kiabál az első emeletről, nem látja, hogy semmit sem szórtam szét. Nézze, még egy patkányt is elintéztem. Vagy

nagyon szereti a muzsikájukat az ablaka alatt? Hát mit gondol, akár-
milyen jöttment ember vagyok én? Tudom én kérem, mi a rend. Voltam én katona, meg hadifogoly is. Inkább egy helyre raknák le a szemetet, de erre nincs gondjuk, csak felveszik a piros papucsot, meg a selyempongyolát».

Így akartam visszafelelni annak a nagymellű asszonyságnak, aki ma is rám ripakodott fentről, de nem szoltam semmit, nehogy végleg elzavarjanak a háztól, hanem szép finoman lecsuktam a kanna fedelét és odébb álltam, a következő házhoz, a pirostégláshoz, amelyik becsületszavamra a legrendesebb. Úgy állnak ott a szemeteskannák, mint a katonák. Mielőtt felnyitom őket, mindig fölnézek az elsőre, meg a harmadikra, ha fönt áll a nagysága, aki szereti a jó levegőt. Fölköszönök, hogy kezit csókolom, kiszti hand, az elsón az csak cseléd, aki a porszívót üríti fentről lefelé, de neki is dukál egy kiszti hand, mert látom, hogy ezt bírja, és nem mordul rám, mint elejében...

Tehát kézcsókom... és most hadd lássam a kannát, ez már a *hetedik*... és mondom, hogy rendes ez a ház. Újság, sok újság (a fenébe vele!), kenyér, amennyit otyes, és nézd csak, kályharingli. Hű, éppen most nincs nálam a harmadik zsákom, biz' isten tökéletlen vagyok...

Mi? Hát az a nyomorult Csingó meg hogyan került elő. Na nézd, a mankóját a fához támasztotta, vállig benne van a szemétben. Nyilván talált valamit a pizsokfészek, ha úgy befúrta magát, de most megtréfalom. Jó puha még a föld, meg sem hallja, hogy odasompolygok. Csak dolgozz, féllábú ganéjtűrő bogár, majd megkapod a magadét.

Megvagy, sarki féreg, te kéregető csúfság, te majomfajzat. Fáj a nyakad a kanna fedelétől? De hiszen mondtam, hogy az én grundomon ne kipirgálj, mert elverem a megmaradt féllábadat. Hát egy kenyér nem elég neked? Koldulni is, meg guberálni is kéne, mi? Elveszed a rendes szegényember kenyerét? Megígéred, hogy soha többet? Na, itt van még egy seggberúgás, nesze, oszt most hadd lássam békaképedet.

Megszakadok... juj, megfájdul a hasam a röhögéstől, hiszen csupa korom vagy mifene a pofád... Hát ez meg mi a kezdedben? Konzervdoboz... pástétommaradék... Csak zabáld meg, én a kutyának vetem az ilyen portékát. A vasat, azt hagyd nekem... a rongyot is. A dobozokat vidd a pokolba.

De mit dugdosol a trisznyába, hé? Velem akarsz kibabrálni? Na, nézd csak, hajas baba... Ez neked úgysem kell, ezt nekem adod... Még hogy nem adod? Ugyan miért? Talán a rühes macskád-nak akarod ajándékba vinni? Nálam más a helyzet, nekem nagy fiam van; majd előkerül egyszer, ez az én családi ügyem, ne öblögesd vele a mocskos szádat. Majd lesz unokám is... fiú vagy kislány, mindegy, lehet, hogy mind a kettő... A szomszédasszony kislányának adnád... összeesek. Még hogy a szomszédasszony! Talán nála hálsz, te csavargó, mi? A kislánynak biztosan nincs apja, fattyú, mint te, te falábú majom...

Hát tudod mit, lásd, hogy emberrel van dolgod. Itt van ez a macskó. Még egészen új volna, ha nem hiányozna az egyik lába. Nyomorék,

mint te, de azért mackó, nem? Na, nekem adom ezt a féllábút, te meg ide adod a babát. Mit ágálsz, ez meg vaksi az egyik szemére; ha nem volna olyan szép ondolált haja, rá se köpnék.

Nem kell a féllábú mackó? Émelyeg tőle a gyomrod? ... Hát tetőled nem émelyeg a szomszédasszony gyomra? Csinálsz neki egy szép falábat, és az a kislány ha ránéz legalább rád gondol, és jól fog szórakozni vele. Egy tarisznyát varr majd hozzá a szomszédasszony, és majd kéregetőt játszik a kislány.

A baba szemével ne törődj. Befestek egy agyagklickert, benyomom a szemüregbe és kész... Én kivárom a fiamat és az unokámat, megérttetted? ... Adod, vagy elveszem?!

Hohó, várj csak! Már is itt a mankó a kezemben. Ha nincs baba, nincs mankó, tőlem hason csúszva mászhatsz redves kuckódig. Miért nézel rám gyilkos szemekkel? Nem félek tőled, nem bizony, pedig látom, ölni volnál képes azért a nyavalyás babáért. Hát a kislányt szeretted annyira? Vagy az asszonyt akarod megpuhítani azzal a vaksi babával? Miért vagy oly kegyetlen, mért forog vérben a szemed?

Ne! ... Ne gyere közelebb!! És lásd be, a fiam az enyém, az unokám is az enyém lesz, és talán éppen kislány. Annak hajas baba kell, érted? Neked nincs senkid, hallod, senkid! A szomszédasszony meg a lánya idegenek ... Vigyázz, rád húzok a mankóval, hallod. Ne, ne, te ördög! ...

Nesze, nesze, még egy ... Na, tessék, volt mankó, nincs mankó ... Hagyd a torkom! Ne bántsd a szemem! Vigyázz, a mackó ... te állat, te szerencsétlen örült ... összeroppant, levált a feje ... de a baba! Ne üss a babával, mert ... már baba sincs ... hiányzott az egy szeme, és nézd, te ostoba, mit csináltál ... elhullott az a szép, az a nagy szép hullámos haja ...

Kelj fel, te béka. Itt egy száraz ág ... vagy jobb lesz ez a kidobott seprűnyél, támaszkodj rá. A tarisznyád ... akaszd a válladra. Így ...

Én még fölszedem ezt a két бүdös zsákot. Ha akarod, fogd a karomat.

Mit kiabálnak már megint odafent? Köpök a szemétdombjukra. A mackójukra ... meg a nyomorult babájukra ...

